

มาตรการทางกฎหมายในการบังคับทำประกันภัยความรับผิด

ต่อบุคคลภายนอกสำหรับโครงการก่อสร้าง

Legal Measures for The Compulsory Procurement of Third-Party
Liability Insurance in Construction Projects.

ชญานุช ตันติประภาคาร¹

บทคัดย่อ

กฎหมายประกันภัยถือเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญในเชิงธุรกิจเนื่องจากเป็นกฎหมายที่ผู้เอาประกันจ่ายเงินเบี้ยประกันเพียงเล็กน้อยและเมื่อประสบภัยก็จะได้รับค่าสินไหมทดแทน หรือให้บริษัทประกันภัยเป็นผู้รับผิดชอบในกรณีที่เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก บทความวิชาการนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เพื่อหลักกฎหมายและมาตรการบังคับทำประกันภัยความรับผิดต่อบุคคลภายนอกในงานก่อสร้างของไทย โดยศึกษากฎหมายเปรียบเทียบกับสาธารณรัฐฝรั่งเศส ซึ่งในปัจจุบันที่มีการก่อสร้างเพิ่มขึ้นจำนวนมากแต่กฎหมายประกันภัยความรับผิดต่อบุคคลภายนอกของไทยยังไม่ครอบคลุมทำให้ประชาชนต้องเป็นผู้รับความเสี่ยงภัยนั้นเมื่อเกิดอุบัติเหตุในงานก่อสร้าง แม้จะสามารถฟ้องร้องได้ตามกฎหมายลักษณะละเมิดแต่ก็ยังคงมีภาระการพิสูจน์และอาจใช้เวลาในการฟ้องร้องนาน ดังนั้นเพื่อที่จะทำให้ประชาชนไม่ต้องเป็นผู้รับภาระความเสี่ยงภัยนั้นแต่เพียงผู้เดียวและได้รับการเยียวยาอย่างรวดเร็ว บทความนี้จึงเสนอแนวทางแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในการให้คำนิยามอาคารที่ต้องทำประกันภัย

¹ Chanyanuch Tantipraphakhan

ความรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกและขยายวงเงินในการรับประกันเพื่อให้สามารถเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว

คำสำคัญ: ประกันภัย; การก่อสร้าง; บุคคลภายนอก

Abstract

Insurance law constitutes a body of legislation of significant commercial importance, insofar as it enables the insured to pay a relatively modest premium and, upon the occurrence of peril, to receive indemnification or to have the insurer assume liability in cases of damage caused to third-party. The academic article is intended to examine and analyze the legal principles and compulsory measures governing third-party liability insurance in construction works in Thailand, with comparative reference to the law of the French Republic. At present, notwithstanding the considerable increase in construction activity, Thai law on third-party liability insurance remains insufficiently comprehensive, thereby imposing the burden of risk upon the public in the event of construction accidents. Although recourse may be had under the law of tort, such proceedings entail evidentiary burdens and may be protracted. Accordingly, to relieve the public from bearing such risks exclusively and to ensure prompt compensation, this article proposes legislative amendments to define the categories of buildings required to be insured for third-party liability and to expand the scope of coverage, thereby enhancing the efficiency and timeliness of redress for injured parties.

Keywords: Insurance; Construction; Third-party

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากการก่อสร้างภาคเอกชนในประเทศไทยมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ตามการขยายตัวของเมืองซึ่งการก่อสร้างเหล่านี้ทำให้มีความเสี่ยงต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนรวมถึงคนงานก่อสร้าง และถึงแม้จะมีการกำหนดมาตรฐานความปลอดภัย แต่ก็มักปรากฏอุบัติเหตุต่าง ๆ เช่น กำแพงหรือดินถล่ม วัสดุก่อสร้างตกลงในไร่รถยนต์ที่สัญจรไปมา หรือการขุดเจาะฐานรากที่ส่งผลให้บ้านเรือนข้างเคียงทรุดตัว หรืออาจเกิดจากภัยธรรมชาติ ซึ่งก็จะก่อให้เกิดปัญหาที่ตามมาคือกระบวนการเยียวยาความเสียหายและโดยทั่วไปจะสามารถเรียกค่าเสียหายได้จากเหตุละเมิดตามมาตรา 420 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่แม้กฎหมายจะบอกให้ผู้กระทำละเมิดซึ่งเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างต้องจ่ายแต่ในความเป็นจริง ผู้รับเหมาอาจประสบปัญหาขาดสภาพคล่องหรือไม่มีทรัพย์สินเพียงพอที่จะชดใช้ค่าเสียหาย เมื่อเกิดอุบัติเหตุส่งผลให้ผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลภายนอกต้องแบกรับภาระความเสียหายนั่นเอง อีกทั้งการที่จะฟ้องละเมิดผู้เสียหายซึ่งเป็นโจทก์จะเป็นผู้รับภาระการพิสูจน์ซึ่งทำให้เป็นความยากลำบากของผู้เสียหายเอง แม้ในปัจจุบันจะได้มีกฎกระทรวงกำหนดอาคารที่ต้องทำประกันภัยความรับผิดตามกฎหมาย พ.ศ.2564 (“กฎกระทรวงฯ”) บังคับให้ต้องมีประกันภัยความรับผิดต่อบุคคลภายนอกในโครงการก่อสร้างภาคเอกชนแต่กฎกระทรวงฯ ฉบับนี้ยังครอบคลุมเท่าที่ควรโดยมีการบังคับทำประกันเฉพาะอาคารสูง อาคารขนาดใหญ่ และอาคารขนาดใหญ่พิเศษ² ซึ่งยัง

² ข้อ 3 ในระหว่างการก่อสร้าง ดัดแปลง เคลื่อนย้าย หรือรื้อถอนอาคารของเอกชน เจ้าของอาคาร ผู้ครอบครองอาคาร หรือผู้ดำเนินการ ต้องจัดให้มีการประกันภัยความรับผิด ตามกฎหมายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลภายนอก อันเนื่องมาจากการก่อสร้าง ดัดแปลง เคลื่อนย้าย หรือรื้อถอนอาคาร สำหรับอาคารดังต่อไปนี้

- (1) อาคารสูง
- (2) อาคารขนาดใหญ่
- (3) อาคารขนาดใหญ่พิเศษ

ไม่ครอบคลุมถึงนิยามคำว่า “อาคาร” ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร ทำให้บุคคลที่ก่อสร้างอาคารเหล่านี้ไม่ต้องถูกบังคับให้ทำประกันภัยความรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอก เช่น การถล่มของกำแพงดินในวันที่ 22 สิงหาคม 2568 ประชาชนได้รับความเดือดร้อนทั้งเรือสปีดโบ๊ทพร้อมเครื่องยนต์มูลค่าเกือบ 350,000 บาท เทรลเลอร์ลากเรือราคา 45,000 บาท รวมถึงเครื่องปรับอากาศและข้าวของเครื่องใช้ในบ้านอีกจำนวนมาก รวมมูลค่าความเสียหายหลายแสนบาท แต่เจ้าของโครงการไม่ยอมรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นทำให้ประชาชนต้องเข้าแจ้งความกับตำรวจสภ.สัตหีบ เพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงเล็งเห็นความสำคัญในการศึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขทางกฎหมายในการบังคับทำประกันภัยความรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกสำหรับงานก่อสร้าง เพื่อให้ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหายได้รับการเยียวยาโดยเร็วผ่านผู้รับประกันภัย

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาประโยชน์จากการทำประกันภัย
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์หลักกฎหมายและมาตรการบังคับทำประกันภัยงานก่อสร้างของไทย
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายการบังคับทำประกันภัยความรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกสำหรับโครงการก่อสร้างของไทยและสาธารณรัฐฝรั่งเศส
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางและมาตรการทางกฎหมายของการทำประกันภัยที่เหมาะสมในประเทศไทย

1.3 แนวคิด หลักการและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประกันภัย

1.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการประกันภัย

การประกันภัยมีมาตั้งแต่สมัย 3,000 ปีก่อนคริสต์ศักราชโดยชาวจีนได้เป็นผู้ริเริ่มแนวคิดในการกระจายความเสี่ยงภัย ด้วยวิธีการนำสินค้าแบ่งเฉลี่ยใส่เรือไป

หลาย ๆ ลำ ในกรณีที่มีเรือลำใดเกิดภัยพิบัติก็ยังมีสินค้าในเรือลำอื่นที่ไม่เกิดอันตรายส่งไปถึงเมืองปลายทาง ต่อมาการประกันภัยก็ได้ถูกพัฒนาเรื่อยมาโดยเริ่มมาจากการค้า การขนส่งทางทะเล เนื่องจากในบางครั้งต้องมีเหตุการณ์ที่ร้ายแรงได้รับความเสียหายจนทำให้ขาดทุนและเลิกกิจการ ผู้คนจึงพยายามหาหนทางลดความเสี่ยงลงจนในที่สุดได้พบความจริงซึ่งเรียกว่ากฎแห่งการเฉลี่ยมีหลักการว่า แต่ละคนที่ประกอบธุรกิจหรือกิจการค้าขายประเภทเดียวกันหรือเกี่ยวเนื่องกันยอมเสียสละแต่เพียงส่วนน้อยเพื่อใครคนใดคนหนึ่งในทุกคนนั้นจะได้ไม่ต้องแบกความเสียหายอันหนักแต่เพียงผู้เดียว

การประกันภัยมิได้หมายความว่าป้องกันมิให้ภัยเกิดขึ้น มิได้หมายความว่าผู้รับประกันให้คำรับรองว่าจะไม่มีภัยเกิดขึ้นแก่ผู้เอาประกัน แต่หมายถึงการโอนความรับผิดชอบจากผู้เอาประกันไปยังบริษัทผู้รับประกัน โดยผู้รับประกันสัญญาว่า เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นตามที่ตกลงกันไว้ บริษัทจะจ่ายค่าเสียหายให้ตามจำนวนที่รับประกันและเพื่อแลกเปลี่ยนกับความรับผิดชอบอันนี้ผู้เอาประกันจะต้องส่งเงินจำนวนหนึ่งให้กับบริษัทเป็นเบี้ยประกัน³

1.3.2 หลักการสำคัญเกี่ยวกับการประกันภัย

(1) หลักส่วนได้เสียที่เอาประกันได้

ส่วนได้เสีย หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เอาประกันกับวัตถุที่เอาประกันภัย ซึ่งอาจเป็นทรัพย์สิน ความรับผิดชอบ หรือชีวิต สุขภาพอนามัยของบุคคลก็ได้อันมีผลกระทบต่อการสูญเสียทางการเงิน โดยส่วนได้เสียที่เอาประกันภัยได้ในสัญญาประกันวินาศภัย จะต้องเป็นภัยที่ตีราคาได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 869 “อันคำว่า “วินาศภัย” ในหมวดนี้ ท่านหมายรวมเอาความเสียหายอย่างใด ๆ บรรดาซึ่งจะพึงประมาณเป็นเงินได้” ซึ่งกฎหมายอนุญาตให้เรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้ตามลักษณะละเมิด ซึ่งวัตถุที่เอาประกันภัยอาจมีส่วนได้เสียหลายอย่าง เช่น การทำประกันภัย

³ สรพลจ สุพรรณศรี, คำอธิบายกฎหมายลักษณะประกันภัย, พิมพ์ครั้งที่ 15, (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2565),

ห้างสรรพสินค้าก็จะมีส่วนได้เสียเป็นทางผู้เช่าพื้นที่ในห้างสรรพสินค้า ประชาชนทั่วไปที่อาจได้รับอันตรายจากความเสียหายของห้างสรรพสินค้า และเจ้าของห้างสรรพสินค้านั้นซึ่งผู้เอาประกันภัยก็ต้องมีความสัมพันธ์กับวัตถุที่เอาประกันภัย เช่น เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ ซึ่งเป็นส่วนได้เสีย ผู้เอาประกันภัยให้อยู่มีความเสี่ยงภัยในการใช้หรือได้ประโยชน์จากวัตถุที่เอาประกันภัย จึงเอาส่วนได้เสียนี้ไปประกันภัยเพื่อจุดประสงค์ในการเยียวยาความเสียหายทางการเงิน หากความสัมพันธ์นั้นไม่ใช่ความสำคัญตามกฎหมายสัญญาประกันภัยจะเกิดขึ้นไม่ได้ ผลที่ตามมาคือสัญญาประกันภัยนั้นไม่มีส่วนได้เสียที่เอาประกันภัยได้สัญญาประกันภัยไม่เกิดเป็นผลสำเร็จ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 863 “อันสัญญาประกันภัยนั้น ถ้าผู้เอาประกันภัยมิได้มีส่วนได้เสียในเหตุที่ประกันภัยไว้ในวันไซ้รันท่านว่าจะยอมไม่ผูกพันคู่สัญญาแต่อย่างหนึ่งอย่างใด”

(2) หลักสุจริตอย่างยิ่ง

เนื่องจากสัญญาประกันภัย เป็นสัญญาต่างตอบแทนที่มีค่าตอบแทนไม่เท่าเทียมกัน ผู้เอาประกันภัยจ่ายเบี้ยประกันเพียงเล็กน้อย แต่เมื่อเกิดเหตุดังที่ระบุไว้ในสัญญาผู้รับประกันจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือเงินเป็นจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อเป็นการกระจาย ความเสี่ยงภัยนั้นให้เป็นที่ไปตามกฎของสิ่งจำนวนมาก ผู้รับประกันภัยจะต้องได้รับความจริงที่เป็นสาระสำคัญจากผู้เอาประกันภัยตามหลักสุจริตอย่างยิ่งเพื่อจะได้พิจารณาการรับประกันได้อย่างรอบคอบ

(3) หลักการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นหลักการสำคัญ เนื่องจากการประกันภัยยึดหลัก 'ไม่มีกำไร' จึงทำให้ผู้เอาประกันภัยวินาศภัยจะมีกำไรจากการเอาประกันไม่ได้ ซึ่งการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอาจทำได้หลายวิธี เช่น การชดใช้เป็นเงินสด การนำทรัพย์สินที่เสียหายไปซ่อมแซม การจัดหาสิ่งทดแทน การเปลี่ยนชิ้นส่วนใหม่ โดยผลของการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแบ่งได้เป็นหลายกรณี แต่ในบทความนี้ผู้เขียนมุ่งเน้นไปที่ความเสียหายกับบุคคลภายนอกโดยการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีความเสียหายกับบุคคลภายนอก

จะเป็นกรณีที่ผู้เอาประกันภัยมีความรับผิดชอบกับบุคคลภายนอกตามกฎหมาย เช่น การละเมิด หรือผิดสัญญา ผู้รับประกันภัยจึงต้องมีหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้บุคคลภายนอกตาม ความรับผิดชอบของผู้เอาประกันภัย หรือตามจำนวนเงินที่กำหนดไว้ในสัญญาประกันภัย เมื่อผู้เอาประกันภัยหลุดพ้นความรับผิดชอบตามกฎหมาย ผู้รับประกันภัยจึงหลุดพ้นความรับผิด ตามสัญญาประกันภัยแต่การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนก็มีข้อยกเว้นความรับผิดชอบตามสัญญา ประกันภัย โดยเมื่อจะเอาประกันภัยสิ่งที่จะต้องอ่านเข้าใจในกรมธรรม์ประกันภัยคือข้อยกเว้น โดยข้อยกเว้นผู้รับประกันภัยจะเขียนข้อยกเว้นในกรมธรรม์ประกันภัย โดยมีทั้งตาม กรมธรรม์และตามกฎหมาย ซึ่งข้อยกเว้นความรับผิดชอบตามกรมธรรม์จะถูกเขียนไว้โดย ผู้รับประกันภัย และข้อยกเว้นความรับผิดชอบตามกฎหมายจะมีระบุไว้ในกฎหมาย เช่น ผู้เอา ประกันภัยทุจริต ผู้เอาประกันภัยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

(4) หลักการรับช่วงสิทธิ

เมื่อผู้รับประกันได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันวินาศภัยแล้ว ผู้รับประกันภัยยังได้สิทธิตามกฎหมายในการรับช่วงสิทธิจากผู้เอาประกันภัยไปเรียกร้อง เงินที่ผู้รับประกันภัยได้จ่ายไปแทนก่อนจากบุคคลที่ต้องรับผิดชอบในเหตุวินาศภัยนั้น ซึ่ง การรับช่วงสิทธิทำให้ผู้เอาประกันได้รับค่าสินไหมทดแทนตามความเป็นจริง ไม่เกินไปกว่า ความเสียหายที่แท้จริง การที่ผู้รับประกันภัยจะต้องจ่ายค่าสินไหมทดแทนตามสัญญา ประกันภัยนั้นเป็นการจ่ายแทนผู้ก่อให้เกิดความเสียหายซึ่งจะต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย ทั่วไป

(5) หลักการเฉลี่ยค่าสินไหมทดแทน

ในสัญญาประกันวินาศภัยผู้เอาประกันภัย อาจเอาประกันภัยทรัพย์สินของตนกับ ผู้รับประกันมากกว่าหนึ่งราย เพื่อให้มั่นใจว่าจะได้รับค่าสินไหมทดแทนตามความเสียหาย ที่แท้จริง และการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะต้องเฉลี่ยค่าสินไหมทดแทน ระหว่าง ผู้รับประกันทุกคนตามจำนวนมากหรือน้อยของจำนวนเงินที่ได้รับประกันไว้

(6) หลักสาเหตุใกล้ชิด

เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้น สิ่งแรกที่ต้องนึกถึงคือความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้น เกิดขึ้นจากภัยที่รับประกันไว้หรือไม่ ถ้าเป็นภัยที่รับประกันไว้ ก็จะพิจารณาจ่ายค่าสินไหมทดแทน ถ้าเป็นภัยที่ไม่ได้รับประกันไว้แต่เป็นภัยที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สินที่เอาประกันภัยในลักษณะต่อเนื่องกับไทยที่ได้รับประกันภัยไว้การพิจารณา คือ ภัยที่ได้รับประกันไว้เป็นสาเหตุใกล้ชิดกับความเสียหายหรือไม่ เช่น การป้องกันอัคคีภัยที่จะลามมายังบ้านตัวเอง จนทำให้เกิดความเสียหายจากน้ำที่ไว้ใช้ดับไฟ ผู้รับประกันก็ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนตามกรมธรรม์ประกันอัคคีภัย อีกประการหนึ่งคือเหตุที่เกิดภัยและผลของความเสียหายจะต้องต่อเนื่องกันไม่ขาดตอน

กฎหมายรับประกันภัยความรับผิดชอบบุคคลภายนอกในการก่อสร้างของราชอาณาจักรไทย

กฎกระทรวงกำหนดอาคารที่ต้องทำประกันภัยความรับผิดชอบตามกฎหมาย พ.ศ.2564 เป็นกฎหมายที่ออกภายใต้อำนาจของพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 ที่มีขึ้นเพื่อควบคุมการก่อสร้างอาคาร จัดระเบียบ ควบคุมความมั่นคงแข็งแรงและความปลอดภัยในการก่อสร้างและการใช้อาคาร และได้มีการพัฒนาจนในปัจจุบันที่มีการก่อสร้างอาคารเพิ่มขึ้น เพื่อรองรับการขยายตัวของประชากรเป็นจำนวนมาก ดังนั้นความปลอดภัยของผู้ใช้อาคารจึงเป็นเรื่องสำคัญจึงได้มีการปรับปรุงมาตรการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้แก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น จึงทำให้มีการบัญญัติกฎกระทรวงกำหนดชนิดหรือประเภทของอาคารที่เจ้าของอาคารหรือผู้ครอบครองอาคารหรือผู้ดำเนินการต้องทำการประกันภัยความรับผิดชอบตามกฎหมายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลภายนอก พ.ศ. 2548 แต่เนื่องจากกฎกระทรวงฉบับเก่ามิได้มีการกำหนดเรื่องจำนวนเงินเอาประกันจึงได้ยกเลิกกฎกระทรวงฉบับดังกล่าวและเปลี่ยนเป็นกฎกระทรวง

กำหนดอาคารที่ต้องทำประกันภัยความรับผิดตามกฎหมาย พ.ศ.2564 ซึ่งได้มีการกำหนดให้มีการทำประกันภัยความรับผิดต่อบุคคลภายนอก ตาม

“ข้อ 3 ในระหว่างการก่อสร้าง ดัดแปลง เคลื่อนย้าย หรือรื้อถอนอาคารของเอกชน เจ้าของอาคาร ผู้ครอบครองอาคาร หรือผู้ดำเนินการ ต้องจัดให้มีการประกันภัยความรับผิด ตามกฎหมายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลภายนอก อันเนื่องมาจากการก่อสร้าง ดัดแปลง เคลื่อนย้าย หรือรื้อถอนอาคาร สำหรับอาคารดังต่อไปนี้

- (1) อาคารสูง
- (2) อาคารขนาดใหญ่
- (3) อาคารขนาดใหญ่พิเศษ”

1. อาคารสูง หมายถึง อาคารที่บุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ที่มีความสูงตั้งแต่ยี่สิบสามเมตรขึ้นไป การวัดความสูงของอาคารให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงพื้นตาดฟ้า สำหรับอาคารทรงจั่ว หรือปั้นหยาให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงยอดผนังของชั้นสูงสุด⁴

2. อาคารขนาดใหญ่ หมายถึง อาคารที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นหรือชั้นหนึ่งชั้นใดในหลังเดียวกันเกินสองพันตารางเมตรหรืออาคารที่มีความสูงตั้งแต่สิบห้าเมตรขึ้นไปและมีพื้นที่รวมกันทุกชั้นหรือชั้นหนึ่งชั้นใดในหลังเดียวกันเกินหนึ่งพันตารางเมตร แต่ไม่เกินสองพันตารางเมตร การวัดความสูงของอาคารให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงพื้นตาดฟ้า สำหรับอาคารทรงจั่วหรือปั้นหยาให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงยอดผนังของชั้นสูงสุด

3. อาคารขนาดใหญ่พิเศษ หมายถึง อาคารที่ก่อสร้างขึ้นเพื่อใช้พื้นที่อาคาร หรือส่วนใดของอาคารเป็นที่อยู่อาศัย หรือประกอบกิจการประเภทเดียวหรือหลายประเภท

⁴ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522, มาตรา 4, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 96 ฉบับพิเศษ ตอนที่ 80 (14 พฤษภาคม 2522).

โดยมีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันตั้งแต่หนึ่งหมื่นตารางเมตรขึ้นไปและกฎกระทรวงฉบับนี้ยังได้มีการกำหนดค่าสินไหมทดแทนขั้นต่ำตามกฎหมายฯ⁵

“ข้อ 8 การประกันภัยความรับผิดตามกฎหมายต่อบุคคลภายนอกตามกฎหมายกระทรวงนี้ ให้มีจำนวนเงินเอาประกันภัย ดังต่อไปนี้

(1) กรณีเสียชีวิตหรือทุพพลภาพจำนวนไม่ต่ำกว่าหนึ่งแสนบาทต่อคน และค่ารักษาพยาบาล ไม่ต่ำกว่าหนึ่งแสนบาทต่อคน รวมกันแล้วไม่ต่ำกว่าห้าล้านบาทต่อครั้ง

(2) ความเสียหายต่อทรัพย์สินจำนวนไม่ต่ำกว่าห้าแสนบาทต่อครั้ง การได้รับค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้เสียหายที่จะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมายอื่น”

กฎหมายรับประกันภัยความรับผิดต่อบุคคลภายนอกในการก่อสร้างของสาธารณรัฐฝรั่งเศส

ประมวลกฎหมายประกันภัย (Code des assurances) คือประมวลกฎหมายที่ได้รวบรวมกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ที่ควบคุมความสัมพันธ์ระหว่างผู้เอาประกันภัย ผู้รับประกันภัยตลอดจนการดำเนินงานของตัวแทนนายหน้าและบริษัทประกันภัย โดยเริ่มบังคับใช้ครั้งแรกจากประกันภัยรถยนต์เมื่อปี 1930 จนได้พัฒนาจนมาถึงกฎหมายฉบับที่ 78-12 ลงวันที่ 4 มกราคม 1978 ว่าด้วยความรับผิดและประกันภัยในสาขาการก่อสร้าง (Loi n° 78-12 du 4 janvier 1978 relative à la responsabilité et à l'assurance dans le domaine de la construction) ที่ได้เป็นจุดเริ่มต้นในเรื่องการร่างกฎหมายบังคับทำประกันในงานก่อสร้าง โดยผู้ร่างกฎหมายมีเจตนารมณ์ที่จะคุ้มครองเจ้าของโครงการที่ตัดสินใจสร้างและซื้ออสังหาริมทรัพย์เพื่ออยู่อาศัย สัญญาฉบับนี้กำหนดความรับผิดอย่างเข้มงวดแก่ผู้รับเหมา โดยที่ลูกค้าไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ความผิดของผู้รับเหมา โดยได้รวบรวมทั้งข้อสัญญาประกันภัยภาคบังคับ การดำเนินงานของบริษัท

⁵ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522, มาตรา 4.,

ประกันภัยกฎหมายสำหรับตัวแทนหรือนายหน้าประกันภัย เป็นต้น โดยประกันภัยของ สาธารณรัฐฝรั่งเศสจะมีทั้งภาคบังคับและสมัครใจ แต่ในการประกันภัยเกี่ยวกับงานก่อสร้าง จะถือเป็นประกันภัยภาคบังคับ โดยบังคับให้ต้องมีการทำประกันภัยความรับผิดชอบต่อ บุคคลภายนอกตามลักษณะที่ 2 ประกันภัยภาคบังคับ หมวดที่ 4 ประกันภัยงานก่อสร้าง

“มาตรา L241-2⁶ บุคคลใดที่จ้างให้ผู้อื่นดำเนินการก่อสร้าง จะต้องมีการประกันภัย ความรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกที่ครอบคลุมความเสียหายตามที่ระบุไว้ในมาตรา 1792⁷ และ 1792-2⁸ แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง และผลสืบเนื่องมาจากการกระทำของผู้นั้น

⁶ Article L241-2 Celui qui fait réaliser pour le compte d'autrui des travaux de construction doit être couvert par une assurance de responsabilité garantissant les dommages visés aux articles Prévisualiser : Code civil - art. 1792 (V)1792 et 1792-2 du code civil et résultant de son fait.

Il en est de même lorsque les travaux de construction sont réalisés en vue de la vente.

⁷ ผู้สร้างโครงสร้างใด ๆ ต้องรับผิดชอบต่อเจ้าของหรือผู้ซื้อโครงสร้างนั้นอย่างเต็มที่สำหรับความเสียหายใด ๆ แม้ว่าความเสียหายนั้นจะเกิดจากความบกพร่องของพื้นดินก็ตาม ซึ่งส่งผลกระทบต่อความแข็งแรงของโครงสร้าง หรือส่งผลกระทบต่อส่วนประกอบใดส่วนประกอบหนึ่งหรืออุปกรณ์ใดอุปกรณ์หนึ่ง ทำให้โครงสร้างนั้นไม่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ความรับผิดดังกล่าวจะไม่เกิดขึ้นหากผู้รับเหมาก่อสร้างพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายเกิดจากสาเหตุภายนอก

Tout constructeur d'un ouvrage est responsable de plein droit, envers le maître ou l'acquéreur de l'ouvrage, des dommages, même résultant d'un vice du sol, qui compromettent la solidité de l'ouvrage ou qui, l'affectant dans l'un de ses éléments constitutifs ou l'un de ses éléments d'équipement, le rendent impropre à sa destination.

Une telle responsabilité n'a point lieu si le constructeur prouve que les dommages proviennent d'une cause étrangère.

⁸ ข้อสันนิษฐานความรับผิดที่กำหนดโดย มาตรา 1792 ยังครอบคลุมถึงความเสียหายที่ส่งผลกระทบต่อความแข็งแรงของชิ้นส่วนอุปกรณ์ของโครงสร้าง แต่เฉพาะในกรณีที่ชิ้นส่วนเหล่านั้นเชื่อมโยงอย่างแยกไม่ออกกับโครงสร้างพื้นฐาน ฐานราก โครงสร้าง รั้ว หรือหลังคาเท่านั้น

อุปกรณ์ชิ้นใดชิ้นหนึ่งจะถือว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญของโครงสร้างพื้นฐาน ฐานราก โครงสร้าง หรือหลังคา เมื่อการถอด การรื้อถอน หรือการเปลี่ยนอุปกรณ์นั้นไม่สามารถทำได้โดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือทำให้วัสดุจากโครงสร้างนั้นเสียหาย

La présomption de responsabilité établie par l'article Prévisualiser 1792 s'étend également aux dommages qui affectent la solidité des éléments d'équipement d'un ouvrage, mais seulement

ความตามวรรคแรกกับการก่อสร้างที่ดำเนินการเพื่อขายด้วย”

และยังมีการกำหนดจำนวนเงินขั้นต่ำในการทำประกันภัยตามส่วนกฎระเบียบ
ลักษณะที่ 2 การประกันภัยภาคบังคับ หมวดที่ 4 การประกันภัยสำหรับงานก่อสร้าง

“มาตรา R243-3⁹

1. จำนวนเงินค้ำประกันตามสัญญาประกันภัยที่ระบุไว้ในมาตรา L243-9 ต้อง
ครอบคลุมถึงบุคคลที่กล่าวถึงในมาตรา L241-1, L241-2, L242-1 และ L242-2 กำหนด
จำนวนเงินขั้นต่ำต่อโครงสร้าง จำนวนเงินนี้ต้องไม่น้อยกว่าต้นทุนการก่อสร้างทั้งหมดที่
เจ้าของโครงการแจ้งไว้สำหรับโครงสร้างนั้น หรือ 150 ล้านยูโร หากต้นทุนนั้นเกิน 150
ล้านยูโร

lorsque ceux-ci font indissociablement corps avec les ouvrages de viabilité, de fondation, d'ossature, de clos ou de couvert.

Un élément d'équipement est considéré comme formant indissociablement corps avec l'un des ouvrages de viabilité, de fondation, d'ossature, de clos ou de couvert lorsque sa dépose, son démontage ou son remplacement ne peut s'effectuer sans détérioration ou enlèvement de matière de cet ouvrage.

⁹ I.-Le montant de garantie du ou des contrats d'assurance mentionnés à L243-9 doit couvrir les personnes mentionnées aux articles L241-1, L241-2, L242-1 et L242-2 à hauteur d'un montant minimum par ouvrage. Ce montant ne peut être inférieur, pour cet ouvrage, au coût total de construction déclaré par le maître de l'ouvrage, ou à 150 millions d'euros si ce coût est supérieur à 150 millions d'euros.

Lorsqu'il est recouru à un contrat d'assurance collectif mentionné à l'article R243-1, le total des garanties, tel qu'il résulte de ce contrat collectif et des contrats garantissant chacune des personnes assurées par le contrat collectif, doit couvrir le paiement des travaux de réparation des dommages engageant la responsabilité décennale d'une ou de plusieurs de ces personnes, à hauteur du coût total de construction déclaré par le maître de l'ouvrage, ou à 150 millions d'euros si ce coût est supérieur à 150 millions d'euros.

II.-Le montant du plafond de garantie mentionné au I peut être modifié par arrêté conjoint du ministre chargé de l'économie et du ministre chargé de la construction, en tenant compte de l'évolution du coût de la construction et des capacités économiques des marchés de l'assurance et de la réassurance.

เมื่อมีสัญญาประกันกลุ่มที่กล่าวถึงในมาตรา R243-1 กำหนดว่าความคุ้มครองโดยรวมตามที่กำหนดโดยสัญญากลุ่มนี้และสัญญาที่ค้ำประกันบุคคลแต่ละคนภายใต้สัญญากลุ่มนี้ จะต้องครอบคลุมการชำระค่าซ่อมแซมความเสียหายที่ก่อให้เกิด ความรับผิดชอบในระยะเวลาสิบปีของบุคคลหนึ่งคนหรือมากกว่านั้นโดยไม่เกินต้นทุน การก่อสร้างทั้งหมดที่เจ้าของโครงการประกาศ หรือไม่เกิน 150 ล้านยูโร หากต้นทุนนี้เกิน 150 ล้านยูโร

2. จำนวนเงินวงเงินความคุ้มครองที่กล่าวถึงในข้อ 1. อาจได้รับการแก้ไขโดยคำสั่งร่วมของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการก่อสร้าง โดยคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงในต้นทุนการก่อสร้างและความสามารถทางเศรษฐกิจของตลาดประกันภัยและประกันภัยต่อ”

ซึ่งลักษณะการก่อสร้างที่ต้องทำประกันภัยคือการก่อสร้างเป็นไปตามลักษณะที่ 2 ประกันภัยภาคบังคับ หมวดที่ 4 ประกันภัยงานก่อสร้าง บทที่ 3 บทบัญญัติทั่วไป

“มาตรา L243-1-1¹⁰

¹⁰ I.-Ne sont pas soumis aux obligations d'assurance édictées par les articles L241-1, L. 241-2, et L242-1 les ouvrages maritimes, lacustres, fluviaux, les ouvrages d'infrastructures routières, portuaires, aéroportuaires, hélicoptuaires, ferroviaires, les ouvrages de traitement de résidus urbains, de déchets industriels et d'effluents, ainsi que les éléments d'équipement de l'un ou l'autre de ces ouvrages.

Les voiries, les ouvrages piétonniers, les parcs de stationnement, les réseaux divers, les canalisations, les lignes ou câbles et leurs supports, les ouvrages de transport, de production, de stockage et de distribution d'énergie, les ouvrages de stockage et de traitement de solides en vrac, de fluides et liquides, les ouvrages de télécommunications, les ouvrages sportifs non couverts, ainsi que leurs éléments d'équipement, sont également exclus des obligations d'assurance mentionnées au premier alinéa, sauf si l'ouvrage ou l'élément d'équipement est accessoire à un ouvrage soumis à ces obligations d'assurance.

II.-Ces obligations d'assurance ne sont pas applicables aux ouvrages existants avant l'ouverture du chantier, à l'exception de ceux qui, totalement incorporés dans l'ouvrage neuf, en deviennent techniquement indivisibles.

1. สิ่งต่อไปนี้ไม่อยู่ภายใต้ข้อผูกพันด้านประกันภัยที่ระบุไว้ในมาตรา L241-1 L241-2 และมาตรา 242-1 ว่าด้วยงานทางทะเล งานในทะเลสาบ งานทางน้ำ งานถนน งานท่าเรือ งานสนามบิน งานลานจอดเฮลิคอปเตอร์ งานโครงสร้างพื้นฐานทางรถไฟ งานบำบัดขยะมูลฝอยในเมือง งานบำบัดขยะอุตสาหกรรมและน้ำเสีย รวมถึงอุปกรณ์และ ส่วนประกอบของงานเหล่านี้

ถนน โครงสร้างทางเดินเท้า ลานจอดรถ เครือข่ายต่าง ๆ ท่อส่ง สายเคเบิล และ ส่วนรองรับ โครงสร้างการขนส่ง การผลิต การจัดเก็บ และการจำหน่ายพลังงาน โครงสร้าง การจัดเก็บและบำบัดของแข็ง ของเหลว และของไหลจำนวนมาก โครงสร้างโทรคมนาคม โครงสร้างกีฬากลางแจ้ง ตลอดจนอุปกรณ์ต่าง ๆ ของโครงสร้างเหล่านั้น ก็ไม่รวมอยู่ใน ภาระผูกพันด้านประกันภัยที่กล่าวถึงในวรรคแรก เว้นแต่โครงสร้างหรืออุปกรณ์นั้นเป็นส่วนประกอบของโครงสร้างที่อยู่ภายใต้ ภาระผูกพันด้านประกันภัยเหล่านั้น

2. ภาระผูกพันด้านประกันภัยเหล่านี้ไม่ครอบคลุมถึงโครงสร้างที่มีอยู่ก่อนเริ่ม การก่อสร้าง เว้นแต่โครงสร้างเหล่านั้นซึ่งเมื่อรวมเข้ากับโครงสร้างใหม่แล้ว จะไม่สามารถ แยกออกจากโครงสร้างใหม่ได้ในทางเทคนิค”

1.2 แนวคิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับละเมิด

ทฤษฎีความรับผิดในทางละเมิดมีอยู่ 2 ทฤษฎี

(1) ทฤษฎีความผิด (Fault Liability)

บุคคลจะต้องรับผิดเพราะการที่ตนไปกระทำละเมิดต่อบุคคลอื่นโดยตรง คือ เป็นกรณีที่ผู้กระทำความรับผิดเพื่อละเมิดในกรณีจะต้องมีความผิดของผู้กระทำละเมิด คือความจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ “มาตรา 420 ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้น

ท่าละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น” ซึ่งตามมาตรานี้สามารถแยกพิจารณาได้ ดังนี้

บุคคล หมายถึงบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล แม้บุคคลนั้นจะเป็นผู้เยาว์ หรือ คนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถก็ตาม

การกระทำ สามารถเป็นได้ทั้งการกระทำ เช่น การชกต่อยร่างกาย การแสดง ความรู้สึกนึกคิดภายในใจของตนออกมาให้บุคคลทั่วไปทราบ โดยการเคลื่อนไหวร่างกาย ไม่ว่าจะโดยทางใด จะโดยทางกริยา อากาณ วาจา ลายลักษณ์อักษรก็ได้และผู้แสดงนั้นได้รู้สึก สำนึกในการเคลื่อนไหวของตน หรือการกระทำโดยการงดเว้น หรือ การนิ่งเฉย¹¹ การที่จะ พิจารณาว่าบุคคลงดเว้นการกระทำนั้นควรจะต้องรับผิดชอบหรือไม่ต้องพิจารณาให้เคร่งครัด ลงไปว่าเขามีหน้าที่ที่จะต้องกระทำเพื่อไม่ให้ความเสียหายนั้นเกิดขึ้นหรือไม่เป็นสำคัญ หากบุคคลนั้นมีหน้าที่ตามกฎหมายบางประการที่จะต้องกระทำ ซึ่งหากเขากระทำตาม หน้าที่แล้ว ความเสียหายก็จะไม่เกิดขึ้น การที่เขาไม่กระทำตามหน้าที่หรืองดเว้นนั้น ได้ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น การงดเว้นนี้จึงอยู่ในความหมายของการกระทำที่ก่อให้เกิด ความเสียหายเช่นกัน¹² ดังนั้นหากบุคคลนั้นไม่ได้มีหน้าที่ที่ต้องกระทำแม้การงดเว้นนั้น จะก่อให้เกิดความเสียหายก็ไม่ต้องรับผิด

จงใจ หมายถึง การรู้สำนึกในการที่กระทำและรู้ถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจาก การกระทำ มุ่งหมายให้บุคคลอื่นเสียหาย¹³

¹¹ วารีนานาสกุล, คำอธิบายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะละเมิด จัดการงานนอกสั่ง และลาภมิควรได้, พิมพ์ครั้งที่ 4, (กรุงเทพฯ: กรุงเทพฯ พับลิชชิ่ง, 2559), 46.

¹² ศนันกรณ (จำปี) โสทธิพันธุ์, คำอธิบายกฎหมายลักษณะละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลาภมิควรได้, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2552), 56.

¹³ จิตติ ดิงศภัทย์, ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 2 มาตรา 354 ถึง 452 ว่าด้วยมูลแห่งหนี้, พิมพ์ ครั้งที่ 7, (กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์, 2526), 178.

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจ ประกันภัยประกันภัย (“คปภ.”)

สำนักงาน คปภ. เป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการและไม่เป็นรัฐวิสาหกิจ มีฐานะเป็นนิติบุคคลทำหน้าที่ดำเนินงานตามนโยบายที่กำหนดโดยคปภ. มีภารกิจ ดังนี้¹⁵

1. กำกับและพัฒนาธุรกิจประกันภัย ให้มีความเข้มแข็งมั่นคง ออกกฎระเบียบควบคุมการดำเนินงานของบริษัทประกันภัย ทั้งการประเมินความเสี่ยงและความมั่นคงทางการเงินของบริษัทประกันภัย

2. ส่งเสริมสนับสนุนให้ธุรกิจประกันภัยมีบทบาทสร้างเสริมความแข็งแกร่งให้ระบบเศรษฐกิจสังคมของประเทศและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

3. คุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประชาชน ด้านการประกันภัย ทั้งในด้านการตรวจสอบกรมธรรม์ประกันภัยเพื่อดูแลไม่ให้เป็นธรรมแก่เอาเปรียบจากสัญญาที่ไม่เป็นธรรม และเป็นผู้ตรวจสอบข้อร้องเรียนของประชาชนเมื่อประชาชนไม่ได้รับค่าสินไหมทดแทนหรือรับค่าสินไหมทดแทนอย่างไม่เป็นธรรม รวมทั้งตรวจสอบด้านจริยธรรมของนายหน้าและบริษัทประกันภัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้เขียนหวังว่าบทความฉบับนี้ จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในประโยชน์ของการทำประกันภัยงานก่อสร้างซึ่งจะช่วยให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากอุบัติเหตุการก่อสร้างได้รับการเยียวยาเป็นธรรมและแน่นอนมากขึ้น รวมทั้งการศึกษากฎหมายต่างประเทศก็จะ

¹⁵ “แนะนำสำนักงาน คปภ.,” คปภ., สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2569, <https://www.oic.or.th/th/introducing>.

เป็นประโยชน์แก่การพัฒนากฎหมายไทย และเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ศึกษาค้นคว้าในเรื่องนี้ได้
ใช้ประโยชน์ต่อไป

2. ผลการศึกษา

2.1 ประโยชน์จากการทำประกันภัย

การประกันภัยมีรากฐานมาจากกฎแห่งการเฉลี่ยเพื่อกระจายความเสี่ยงภัย เพื่อไม่ให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งต้องล้มละลายหรือแบกรับความเสียหายที่หนักหน่วงเกินไป เพียงลำพัง โดยเป็นการให้ผู้รับประกันเป็นผู้รับผิดชอบในค่าสินไหมทดแทนหรือความเสียหายที่เกิดขึ้น เพื่อแลกกับการได้รับชำระเบี้ยประกันภัย ซึ่งการประกันภัยของประเทศไทยจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคปภ. ที่จะเป็นผู้ดูแลทั้งในเรื่องกรรมธรรม์ และความมั่นคงทางการเงินของบริษัทประกันภัย ทำให้ผู้ได้รับความเสียหายสามารถมั่นใจได้ว่าจะได้รับการเยียวยา โดยไม่ต้องกลัวว่าผู้ที่ทำให้เกิดความเสียหายจะไม่มีเงินจ่าย และหากมีข้อร้องเรียนก็สามารถร้องเรียนผ่านคปภ. ได้ทันที และผู้เอาประกันก็จะมั่นใจได้ว่าหากมีความเสียหายเกิดขึ้นตนก็ไม่ต้องเป็นผู้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งแตกต่างจากเหตุละเมิดที่การลงโทษผู้กระทำผิดในทางแพ่งเพื่อให้ผู้เสียหายได้รับการชดเชยจากผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายโดยตรง แต่แม้ผู้เสียหายจะได้เงินค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดแต่การที่จะได้เงินค่าสินไหมทดแทนนั้นจะต้องผ่านกระบวนการศาลซึ่งจะใช้เวลาและผู้เสียหายจะมีภาระการพิสูจน์ทั้งการพิสูจน์ความเสียหายที่เกิดขึ้น การพิสูจน์การกระทำว่ากระทำนั้นเป็นความผิด และในบางกรณีโจทก์ก็ต้องแสดงให้เห็นว่าจำเลยกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความยากลำบากในการได้รับเงินเยียวยา เช่น หากผู้เสียหายทุพพลภาพก็จะไม่สามารถฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนได้ หรือทำได้ด้วยความยากลำบาก และถึงแม้ว่าศาลจะพิพากษาให้จำเลยต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแต่หากบริษัทที่กระทำละเมิดล้มละลายก็จะเป็นการยากที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทน

2.2 เปรียบเทียบกฎหมายประกันภัยบุคคลภายนอกในงานก่อสร้างระหว่างราชอาณาจักรไทย กับ สาธารณรัฐฝรั่งเศส

กฎหมายการบังคับทำประกันภัยการก่อสร้างไทยและฝรั่งเศสได้มีแนวคิดที่จะคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนเหมือนกันแต่ยังคงแตกต่างกันในรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ที่เอาประกันที่ของฝรั่งเศสโดยจะครอบคลุมงานก่อสร้างครอบคลุมมากกว่าของไทยเนื่องจากครอบคลุมงานทุกประเภทแต่จะมีข้อยกเว้นตามมาตรา L243-1-1 ซึ่งประเทศไทยจะใช้หลักการกำหนดว่างานก่อสร้างใดที่ต้องถูกบังคับซึ่งไม่ครอบคลุมถึงกำแพงกันดิน รั้ว การก่อสร้างขนาดเล็ก คลังสินค้า ป้าย ที่ก็สามารถก่อให้เกิดความเสียหายได้เมื่อเกิดการพังถล่ม

2. วงเงินในการเอาประกันภัย ในประเทศไทยโดยแม้จะเป็นงานก่อสร้างที่มีขนาดใหญ่ก็จะมีวงเงินในการรับประกันเท่าเดิมซึ่งอาจไม่ครอบคลุมถึงโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่พิเศษที่ยังการก่อสร้างใหญ่ก็จะมีโอกาสที่จะสร้างความเสียหายได้มากแต่ก็ยังคงวงเงินไว้เท่าเดิมและวงเงินขั้นที่เยียวยาผู้เสียชีวิตหรือทุพพลภาพนั้นยังมีจำนวนน้อยเกินไปคือขั้นต่ำคนละ 100,000 บาท ถึงแม้จะมีวงเงินที่รับประกันได้แน่นอนก็อาจไม่ครอบคลุมถึงความเสียหายที่เกิดขึ้น ซึ่งต่างจากฝรั่งเศสที่จะมีวงเงินประกันภัยตามวงเงินต้นทุนการก่อสร้างซึ่งทำให้มีโอกาสที่ผู้เสียหายจะได้รับการชดเชยได้มากกว่าเพราะยังเป็นงานก่อสร้างที่มีมูลค่าสูง วงเงินการประกันกันภัยก็จะยิ่งสูง

3. สรุปผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและวิเคราะห์หลักกฎหมายพบว่า การประกันภัยมีบทบาทสำคัญในการกระจายความเสี่ยงและช่วยให้ผู้ประสบอุบัติเหตุจากการก่อสร้างได้รับการเยียวยาที่แน่นอนผ่านบริษัทประกันภัยซึ่งมีคปภ. ในการช่วยควบคุมดูแล ซึ่งมีผลดีกว่าการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายตามเหตุผลละเมิดเพียงอย่างเดียวที่ผู้เสียหายมีภาระการพิสูจน์ และอาจไม่ได้รับค่าชดเชยหากผู้รับเหมาไม่มีเงินจ่ายหรือล้มละลาย

การบังคับทำประกันภัยความรับผิดของทั้งสองประเทศมีจุดประสงค์ที่คล้ายกัน ในการทำบังคับทำประกันเพื่อให้ประชาชนได้รับการเยียวยาได้อย่างรวดเร็ว และกฎหมายนี้ได้ปรับปรุงผลงานของเจ้าของโครงการในฝรั่งเศสมีคุณภาพให้ดีขึ้น แต่ทั้งสองประเทศนี้มีความแตกต่างกันในด้านรายละเอียดดังนี้

	กฎกระทรวงกำหนดอาคารที่ ต้องทำประกันภัยความรับผิด ตามกฎหมาย พ.ศ.2564 (ราชอาณาจักรไทย)	ประมวลกฎหมายประกันภัย (สาธารณรัฐฝรั่งเศส)
1. การบังคับทำ ประกันภัย	มีการบังคับทำประกันภัยความรับผิดต่อบุคคลภายนอกงานก่อสร้าง	
2. วงเงินในการ ชดใช้ค่าสินไหม ทดแทน	- กรณีเสียชีวิตหรือทุพพลภาพ จำนวนไม่ต่ำกว่า 100,000 บาทต่อคนและ ค่ารักษาพยาบาล ไม่ต่ำกว่า 100,000 บาทต่อคน รวมกัน แล้วไม่ต่ำกว่า 5,000,000 บาทต่อครั้ง - กรณีเสียหายต่อทรัพย์สิน จำนวนไม่ต่ำกว่า 500,000 บาทต่อครั้ง	- ไม่มีการระบุเป็นรายคนแต่ มีการกำหนดจำนวนเงิน ค่าประกันตามสัญญา ประกันภัยต้องไม่น้อยกว่า ต้นทุนการก่อสร้างทั้งหมด ที่เจ้าของโครงการแจ้งไว้ สำหรับโครงสร้างนั้น หรือ 150 ล้านยูโร ¹⁶ หากต้นทุนนั้น เกิน 150 ล้านยูโร
3. วัตถุประสงค์ทำประ กันภัย	อาคารสูง อาคารขนาดใหญ่ และอาคารขนาดใหญ่พิเศษ	การก่อสร้างทุกประเภท ยกเว้น ตาม มาตรา L243-1-1 เช่น งานทางทะเล งานใน ทะเลสาบ งานทางน้ำ งานถนน งานท่าเรือ

¹⁶ เทียบเป็นเงินไทย เท่ากับ 5,680,980,000 บาท (1ยูโร = 37.87 บาท) อ้างอิง ณ วันที่ 8 เมษายน 2569 ของธนาคารแห่งประเทศไทย.

		งานสนามบิน งานลานจอด เฮลิคอปเตอร์ งานโครงสร้าง พื้นฐานทางรถไฟ งานบำบัด ขยะมูลฝอยในเมือง งานบำบัดขยะอุตสาหกรรม และน้ำเสีย โครงสร้าง โทรคมนาคม โครงสร้างกีฬา กลางแจ้ง
4. บุคคลที่เป็น ผู้เอาประกันภัย	เจ้าของอาคาร, ผู้ครอบครอง อาคาร หรือผู้ดำเนินการ	บุคคลที่ว่างจ้างให้ผู้อื่น ดำเนินการก่อสร้าง (ผู้ว่าจ้าง)

ข้อเสนอแนะ

ผู้เขียนขอเสนอแนะให้กำหนดเพิ่มเติมและแก้ไขกฎกระทรวงกำหนดอาคารที่ต้อง
ทำประกันภัยความรับผิดตามกฎหมาย พ.ศ.2564 ไว้ดังนี้

1. เพิ่มเติมนิยามตามข้อ 3 ของกฎกระทรวงกำหนดอาคารที่ต้องทำประกันภัย
ความรับผิดตามกฎหมาย พ.ศ.2564 โดยควรเพิ่มเติมให้ครอบคลุมถึงนิยามคำว่าอาคาร
ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522

“อาคาร” หมายความว่า ตึก บ้าน เรือน โรง ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงาน และ
สิ่งก่อสร้างขึ้นอย่างอื่นซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ และหมายความรวมถึง

(1) อัฒจันทร์หรือสิ่งก่อสร้างขึ้นอย่างอื่นเพื่อใช้เป็นที่ชุมนุมของประชาชน

(2) เขื่อน สะพาน อุโมงค์ ทางหรือท่อระบายน้ำ อุโมงค์ คานเรือ ท่าน้ำ ท่าจอดเรือ
รั้ว กำแพง หรือประตู ที่สร้างขึ้นติดต่อกับหรือใกล้เคียงกับที่สาธารณะหรือสิ่งก่อสร้างขึ้น
ให้บุคคลทั่วไปใช้สอย

(3) ป้ายหรือสิ่งทีสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้าย

(ก) ที่ติดหรือตั้งไว้เหนือที่สาธารณะและมีขนาดเกินหนึ่งตารางเมตร หรือมีน้ำหนักรวมทั้งโครงสร้างเกินสิบกิโลกรัม

(ข) ที่ติดหรือตั้งไว้ในระยะห่างจากที่สาธารณะซึ่งเมื่อวัดในทางราบแล้วระยะห่างจากที่สาธารณะมีน้อยกว่าความสูงของป้ายนั้นเมื่อวัดจากพื้นดิน และมีขนาดหรือมีน้ำหนักเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง

(4) พื้นทีหรือสิ่งทีสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่จอดรถ ที่กัลัรบรถ และทางเข้าออกของรถสำหรับอาคารทีกำหนดตามมาตรา 8 (9)

(5) สิ่งทีสร้างขึ้นอย่างอื่นตามทีกำหนดในกฎกระทรวง

ทั้งนี้ ให้หมายความรวมถึงส่วนต่าง ๆ ของอาคารด้วย”

เพื่อคุ้มครองประชาชนทีได้รับความเสียหายจากสิ่งปลูกสร้างประเภทอื่น เช่น กำแพงกันดิน บ้าน โกดังสินค้า

2. ควรแก้ไขเพิ่มวงเงินในการประกันภัยโดยเฉพาะในกรณีเสียชีวิตหรือทุพพลภาพ โดยควรพิจารณานำแนวคิดของกฎหมายฝรั่งเศสมาใช้ โดยกำหนดวงเงินคุ้มครองให้สอดคล้องกับมูลค่าหรือต้นทุนการก่อสร้างทั้งหมดของโครงการนั้น ๆ เพื่อให้มั่นใจว่าวงเงินจะเพียงพอต่อความเสียหายทีแท้จริงตามหลักการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนทีมุ่งเน้นเยียวยาความเสียหายของผู้ได้รับผลกระทบตามความเป็นจริง และควรใส่วงเงินขั้นต่ำไว้ในกรณีทีงานก่อสร้างเป็นงานก่อสร้างทีมูลค่าไม่ครอบคลุมความเสียหายตามกฎกระทรวง

3. ควรเพิ่มเงื่อนไขในการออกใบอนุญาตก่อสร้างว่าเจ้าของโครงการ หรือผู้รับเหมาจะต้องทำประกันภัยความรับผิดชอบบุคลากรภายนอกในงานก่อสร้างมิเช่นนั้นจะไม่สามารถขอใบอนุญาตก่อสร้างได้

เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงนี้เพื่อให้ผู้รับเหมาก่อสร้าง หรือเจ้าของอาคารได้รอบคอบในการทำงานก่อสร้างของตนมากขึ้นเพื่อมิให้เกิดความไม่ปลอดภัยในงานก่อสร้างของตนเองและถึงแม้ว่าจะทำให้มีค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างเพิ่มขึ้นแต่ก็ช่วยป้องกันปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงิน หรือการไม่มีทรัพย์สินเพียงพอชดใช้ค่าเสียหายจนอาจส่งผลให้ต้องเลิกกิจการภายใต้กฎแห่งการเฉลี่ย ทำให้ธุรกิจสามารถดำเนินต่อไปได้ และยังช่วยประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายให้ได้รับการเยียวยาโดยเร็ว ครอบคลุมความเสียหายที่ตนได้รับรวมถึงลดภาระและความยากลำบากในการพิสูจน์ความผิด ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการฟ้องร้องคดีละเมิด อีกทั้งยังเป็นผลดีกับประเทศไทยที่จะยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยและการเยียวยาความเสียหายในอุตสาหกรรมการก่อสร้าง

รายการอ้างอิง (References)

หนังสือ

กฎกระทรวง กำหนดอาคารที่ต้องทำประกันภัยความรับผิดชอบตามกฎหมาย พ.ศ.

2564.

จิตติ ดิงศภัทย์. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 2 มาตรา

354 ถึง 452 ว่าด้วยมูลแห่งหนี้. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์,

2526.

จิตติ ดิงศภัทย์. กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยประกันภัย. พิมพ์ครั้งที่ 17.

กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2566.

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522.

พินิจ ทิพย์มณี. หลักกฎหมายประกันภัย. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2550.

ภัทรศักดิ์ วรรณแสง. คำอธิบายกฎหมายละเมิด. พิมพ์ครั้งที่ 11.

กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2564.

วารี นาสกุล. คำอธิบายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะละเมิด

จัดการงานนอกสั่ง และลามิควรได้. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร พิมพ์

ซึ่ง, 2559.

ศนันกรณ (จำปี) โสทธิพันธุ์. คำอธิบายกฎหมายลักษณะละเมิด จัดการ

งานนอกสั่ง ลามิควรได้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2552.

สรพลจ สุขทรศนีย์. คำอธิบายกฎหมายลักษณะประกันภัย. พิมพ์

ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2565.

สิทธิโชค ศรีเจริญ. หลักกฎหมายประกันภัย. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2561.

Code des assurances.

บทความวารสาร

วรชัย แสนสีระ. (2552). พ.ร.บ. ควบคุมอาคารฯ กฎหมายเสียกระดาษ... จุลินิติ,
ปีที่ 6 (ฉบับที่ 2), หน้า 97-106.

BAKOUCHE David. (2014). Aléa et faute intentionnelle.

RESPONSABILITÉ CIVILE ET ASSURANCES. 26-32.

เว็บไซต์

กรมโยธาธิการและผังเมือง. “คู่มือการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการ

ควบคุมอาคาร สำหรับประชาชน. นนทบุรี: ไลน์ ครีเอชัน.” chrome-
extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/

https://www.dpt.go.th/webupload/1xff0d34e409a13ef56eea54c52a291126/m_document/14587/1790/file_download/765563db350d4a754937059afd19fa6b.pdf

“ชาวบ้านสุดทน! ‘กำแพงกันดินพุลวิลล่า’ ถล่มทับบ้านพัง-แต่ไม่ได้รับการ

เยียวยา.” สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2569. <https://www.naewna.com/local/910024>

“ประวัติ แนวคิด ทฤษฎี และวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการควบคุมอาคาร.” สืบค้น

เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2569, chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://dspace.spu.ac.th/server/api/core/bitstreams/ca6c0668-5357-48e0-8417-89926dca3b10/content

พงศธร ศรีสาคร. “ความรับผิดทางละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 434 วรรคหนึ่ง และ 436 ในกรณีของตกหล่นจากอาคารชุด.” สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2569. <https://share.google/KecFQRfOMTkmGWvCl>

“มท.3 ผลักดันร่างกฎกระทรวงกำหนดอาคารที่ต้องทำประกันภัยคุ้มครองบุคคลภายนอก.” สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2569. https://www.matichon.co.th/weekly/pr/article_395008

ANTEBI Ronit. “L’assurance-construction : la protection du maître del’ouvrage.” Accessed April 1, 2026. <https://www.avocantantebi.fr/avocat-droit-de-la-construction/assurance-construction-protection-du-maitre-ouvrage/>

“Lexique de l'assurance Code des assurances.” Accessed April 1, 2026. <https://www.april.fr/assurance/lexique/code-des-assurances>

MOWBRAY ALBERT H. “THE NEW FRENCH SOCIAL INSURANCE LAW.” Accessed March 20, 2026. chromeextension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.casact.org/sites/default/files/database/proceed_proceed30_30241.pdf